

Linnea2-konsortion yleiskokous

Aika: 7.9.2006 klo 10:00-14:45

Paikka: Helsinki, Yliopistokatu 1, Kansalliskirjasto, Fabianian auditorio

Läsnä: Osallistujalista liitteenä

1. Kokouksen avaus

Konsortion puheenjohtaja Ari Muhonen avasi kokouksen ja aluksi käytiin läpi lyhyt esittelykierros.

2. Endeavorin puheenvuoro

Chief Operating Officer Don Muccinon puheenvuorossa (ppt) käytiin läpi sekä yrityksen että kirjastojärjestelmämarkkinoiden nykytilannetta. Muccinon mukaan suomalaiset asiakkaat tuottavat vain yhden prosentin yrityksen tuloista.

Toisen puheenvuoron käytti Director of Strategic Products Sara Randall (ppt). Hän puhui niin ikään markkinatilanteesta ja yrityksen strategiasta, sekä päivitti tiedot Endeavorin tuotteista, joita on jo seitsemän.

Endeavorin puheenvuorojen jälkeen keskustelussa todettiin, että kirjasto-ohjelmistojen luonne on kovaa vauhtia muuttumassa rakennuspalikkatyypiseksi ja tarvitaan uutta tapaa tarkastella kirjastojen tarpeita sekä uusia standardeja järjestelmien yhteismitallisuuden takaamiseksi.

3. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Kokouskutsu ja asialista olivat tulleet ajoissa. Läsnä oli 26 konsortion jäsenen edustus (liitteenä osallistujalista). Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

4. Kokouksen puheenjohtajan valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Ari Muhonen.

5. Asialistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

6. Tiedotusasioita

Kaukopalveluohjelmistosta on tehty Helsingin yliopiston nimissä hankeesitys opetusministeriöön, jonka rakenteellisen kehittämisen rahoista on anottu ILL-sovelluksen hankintaan 300 000 euroa. Opetusministeriön päätös saataneen jo lokakuussa 2006.

European EndUser-käyttäjryhmä kokoontui Edinburghissa 31.8.-2.9.2006. Seuraava Euroopan käyttäjryhmän kokous pidetään Suomessa, Otaniemessä 6.-8.6.2007. Ohjelma on totuttuun tapaan Kansalliskirjaston vastuulla ja kaikki halukkaat saavat olla mukana sen suunnittelussa.

7. Voyager-tilanne (Liite 1)

Huhtikuun yleiskokouksessa keskusteltiin kiristyneestä Endeavor-tilanteesta. Sen jälkeen on käyty neuvotteluja Endeavorin kanssa useaan otteeseen. Toukokuussa päästiin yhteisymmärrykseen siitä, miten sopimusongelmat ratkaistaan ja miten yhteistyö jatkuu tulevaisuudessa. Sopimuksen muutos (Liite 1), johon nämä ratkaisut on kirjattu, saatiin valmiiksi elokuun lopussa.

Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmän verkkopalveluryhmä oli kokouksessaan kesäkuussa 2006 tyytymätön Endeavorin kanssa saavutettuun neuvottelutulokseen ja on antanut Kansalliskirjastolle toimeksiannon "Operaatio Tilannekuvan täsmentäminen". Selvityksellä halutaan saada selville mitä vaatimuksia meillä on kirjastojärjestelmälle, miten hyvin Voyager ne täyttää ja miten hyvin vaihtoehtoiset järjestelmät ne täyttäisivät. Työ tehdään Kansalliskirjastossa syksyn aikana. Lisätietoja verkkopalveluryhmän 8.6.2006 pidetyn kokouksen pöytäkirjan kohdasta 5. <http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/digiohjaus/verkko.html>

Esitys:

Keskustellaan Endeavor-tilanteesta. Esiselvitys muista vaihtoehdoista on tekeillä ja valmistuu vuoden loppuun mennessä. Sen jälkeen on syytä katsoa, mikä on tulevaisuutemme Endeavorin ja Voyagerin kanssa.

Keskustelu:

Sopimuksen muutoksesta (liite 1) näkee, että nopeita korjauksia ongelmiin ei ole tulossa. Tukimaksun alennus on kirjattu sopimuksen muutokseen ja se saadaan vuoden 2006 tukimaksuista. Kansalliskirjasto on saanut konsortion yhteisen tukimaksulaskun ja tulee keräämään rahat kirjastoilta. Endeavor lähettää lähiaikoina myös laskun, joka on 10 % hankintahinnasta – tämä oli sidottu Unicode-versioon. Sopimuksen muutoksen mukaan merkistökorjaukset saadaan versiossa 6.1.

Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmän verkkopalveluryhmän toimeksi antama tilannekuvan täsmentäminen on luonnollinen askel, kun sovellusta on käytetty jo viisi vuotta. VTLS:n käyttöönotto saatiin valmiiksi 1994 ja järjestelmätilannetta alettiin kartoittaa jo 1997. Voyager on nyt ollut käytössä jo vuodesta 2001. Kansalliskirjastossa on tehty suunnitelma tarpeiden kartoituksesta, ja loppuvuoden aikana selvitetään miten Endeavor ja muut järjestelmätoimittajat noihin tarpeisiin vastaavat.

Keskustelussa viitattiin Endeavorin aiempaan puheenvuoroon, kun todettiin Voyagerin olevan melko pieni pala kirjaston tarvitsemien ohjelmien kokonaisuudesta. Siksi sen osuus ei saisi ylikorostua. Nyt on kyse siitä, miten hyvin Voyager täyttää tuon oman palasensa asettamat vaatimukset, miten hyvin joku muu ohjelma ne täyttäisi ja paljonko se muu maksaisi. Edinburghin käyttäjryhmän kokouksessa oli ollut myös puhetta samoista teemoista monessa eri yhteydessä. Siellä nousi esiin luottamuskysymys Endeavorin ja asiakkaiden kesken; jos emme voi luottaa toimittajaamme Voyagerin suhteen, miten voisimme koko tuotekokonaisuuden suhteen?

Mainittiin, että Endeavorin uusi käyttöliittymä, työnimeltään Neptune, voi olla potentiaalinen vastaus siihen yhden luukun tarpeeseen, jota oikeastaan odotettiin Nelli-portaalilta, mutta joka ei ole täysin toteutunut.

Korostettiin, että nyt tarvitaan kokonaisnäkemystä uusista järjestelmistä. Keväällä Kuopion Triangeli-päivillä nähtiin Ex Libriksen esitys Neptunea vastaavasta Primo-tuotteesta ja Innovativella on tähän tarkoitukseen tulossa sovellus nimeltään Encore. Esimerkkinä nykypäivän kirjasto-ohjelmistojen yhä lisääntyvästä modulaarisuudesta kerrottiin, että Cornellin yliopisto käyttää Voyageria, mutta sen päällä toimii Millennium-järjestelmän käyttöliittymä.

Kuten Endeavorin esityksessä mainittiin, Suomesta saadaan vain yksi prosentti heidän tuloistaan, joten emme ole heille erityisen tärkeä asiakas. Toimitusjohtaja on eri yhteyksissä myös korostanut sitä, että ohjelmistoon ei kannata tehdä mitään paikallisia korjauksia esim. skandinaavisten merkkien osalta. Tämä johtaa siihen, että vaikka vaatisimme tiukasti Voyagerin kehittämistä, sitä ei välttämättä tapahdu. Ohjelmakoodin vapauttaminen on ollut keskusteluissa esillä silloin tällöin, mutta koodin vanhuuden ja mahdollisen sotkuisuuden huomioon ottaen se voi olla epätodennäköistä. Voyagerin tyyppiseltä perinteiseltä kirjastojärjestelmältä on tässä vaiheessa odotettavissa enää vähän innovaatioita muuten kuin käyttöliittymän osalta. Endeavor tulee rakentamaan uudet ominaisuudet muihin sovelluksiinsa.

Todettiin, että tiedonhakijoille kirjaston käyttämät ohjelmat ovat sivuseikka, kunhan tiedot löytyvät suhteellisen helposti. Eri käyttäjillä on erilaiset tarpeet, miten kaikkiin niihin voidaan vastata samalla ohjelmistolla?

ENCompassin suhteen tilanne on huono ja maailmalla monet kirjastot ovat irtisanoneet sopimuksensa. Meillä ei ainakaan toistaiseksi toimita näin, mutta uusia kokoelmia ei rakenneta ENCompassiin ennen kuin ohjelmiston tilanne selkenee. Pääpanostus tällä hetkellä avoimen julkaisuarkiston puolella, jossa käytettäväksi open source -järjestelmäksi on valittu DSpace. Jää nähtäväksi, vaikuttaako ENCompassin muuttuminen Curator-nimiseksi jotakin ohjelmiston nykytilaan ja mitä uutta tuo mahdollisesti Endeavorin tuleva tuote, Kronos.

Tuotiin myös esille, että kirjasto-ohjelmistojen kehitystrendit ovat parissa vuodessa muuttuneet melko radikaalisti ja tilannetta on tällä hetkellä vielä vaikea hahmottaa, onko siis nyt oikea aika miettiä kirjastojärjestelmän vaihtoa? Jotta järjestelmää voitaisiin vaihtaa, pitäisi olla olemassa parempi vaihtoehto tai vaihtoehtoja, eikä ruoho liene kovin paljon vihreämpää vielä missään. Voyageria käyttää kuitenkin tällä hetkellä 1600 kirjastoa. Oleellista on myös priorisointi; kannattaako käyttää rahaa kirjastojärjestelmän uusimiseen, kun toisaalta on sovelluksia, jotka meiltä puuttuvat kokonaan, kuten ERM-järjestelmä ja digitaalinen arkisto.

Kirjastojen asiakkailta ja Voyagerin käyttäjiltä tulee koko ajan huonoa palautetta. Väitetään, että Endeavorin vaatimuksille on annettu liian helposti periksi ja koko ajan on menty huonompaan sopimukseen. Siksi nyt pitää tutkia onko meillä käytössämme paras mahdollinen tuote, koska tästäkin maksamme koko ajan.

Ehdotettiin, että tärkeintä olisi nyt minimoida vahingot ja ottaa Voyagerista kaikki irti.

Keskustelun yhteenvedona todettiin, että Endeavorin kanssa on nyt taas saavutettu yhteisymmärrys, ja voimme jatkaa nykyisellä sopimuksella tästä eteenpäin. Mutta kansalliskirjasto tekee Verkkopalveluryhmän edellyttämän selvityksen järjestelmävaihdon tarpeista ja mahdollisuuksista.

8. Laitteistoprojekti (Liite 2)

Laitteistohanke on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Hankkeelle on haettu keskitettyä rahoitusta opetusministeriön rakenteellisen kehittämisen rahoista. Hanke-esitys on tehty ministeriön vaateita silmälläpitäen ja se on lähtenyt eteenpäin ministeriöön Helsingin yliopiston kautta. Esityksessä uuden palvelimen arvioitu hinta on asetettu varmuuden vuoksi melko korkeaksi, koska etukäteen ei voida tietää miten hyvin kilpailutus onnistuu, mutta silti säästöjä syntyisi verrattuna siihen, että nykyisen mallin mukaiset palvelimet vaihdettaisiin uusiin, joka sekin olisi edessä. Esityksen laskelmien mukaan myös CSC:n palveluhinnoista, laitetoimittajan tukimaksuista ja kirjastojen työaikakustannuksista säästöä kertyisi huomattava summa. Kaikkiaan vuosittaiseksi säästöksi on arvioitu nykytilanteeseen verrattuna noin 400 000 euroa.

Ministeriön päätös tulee lokakuun 2006 loppuun mennessä. Opetusministeriön hallinnonalan IT-strategiassa kirjastot on nostettu esille positiivisina esimerkkeinä, joten kirjastojen hanke-esityksellä voidaan olettaa olevan painoarvoa. Nykyisillä laitteilla pärjätään todennäköisesti hyvin siihen saakka kunnes uusi laite voidaan hankkia 2007.

Esitys:

Keskustellaan laitteistohankkeesta. Kansalliskirjasto toivoo muiden yliopistokirjastojen puhuvan tästä hankkeesta yliopistojensa johdon kanssa ja pyytävän heitä tukemaan tätä anomusta ministeriön suuntaan.

Keskustelu:

Esko Ala-Peijari kertasi laitteistoprojektin taustat ja ohjausryhmän kokoonpanon sekä hanke-esityksen sisällön. Hanke-esitys on sekä hallituksen tuottavuusohjelman, ValtIT-ohjelman että opetusministeriön hallinnonalan IT-strategian mukainen. Hankesuunnitelmassa tehtyjen alustavien laskelmien mukaan investointi yhteiseen laitteeseen maksaisi itsensä takaisin kahdessa vuodessa. Jos opetusministeriön päätös rahoista saadaan lokakuussa 2006, laitekilpailutus käynnistetään tammikuussa 2007 ja uusi laitteisto voidaan ottaa käyttöön aikaisintaan kesällä 2007.

Otettiin esille kustannusten jako, joka tulee ajankohtaiseksi heti kun uutta laitteistoa aletaan hankkia. Konsortioiden kesken jaettava summa tulee joka tapauksessa olemaan pienempi kuin aikaisemmin. CSC:n maksujen jakamista on jo mietitty alustavasti, mutta siihen tarvitaan CSC:n mielipide. Haluttiin, että Esko Ala-Peijari edustaisi Linnea2-konsortiota kustannustenjakoa mietittäessä ja päädyttiin ehdotukseen, että laitteistohankkeen ohjausryhmä jatkaisi myös kustannustenjakoa suunnittelevana ryhmänä.

Päätös:

Hanke-esitys viedään tiedoksi yliopistojen rehtorien neuvostolle varustettuna toiveella, että kaikki rehtorit tukisivat esitystä. Laitteistohankkeen ohjausryhmän toivotaan jatkavan palvelimen ylläpitokustannusten jakoa suunnittelevana ryhmänä.

9. Kustannustenjako v. 2007 (Liitteet 3A ja 3B)

Syksyn 2005 yleiskokouksessa päätettiin uudesta kustannustenjakomallista, jota on jo noudatettu vuonna 2006. Tulevien vuosien osalta jätettiin avoimeksi kaksi asiaa: 1) käytetäänkö kustannustenjaossa koko henkilökunnan vai kirjastoammatillisen henkilökunnan htv-lukua ja 2) onko Voyager-tukimaksun perusosan suuruus 20 vai 30 %. Tarkkaan ottaen perusosasta päätettiin näin: "Perusmaksun suuruudeksi valittiin 30 % vuodelle 2006, mutta vuonna 2007 perusmaksuksi vaihdetaan 20 %, ellei silloin ilmene jotain perustavanlaatuisia syytä päättää toisin".

Ohjausryhmä on käsitellyt kaksi eri taulukkoa, josta toinen perustuu koko htv-lukuun (Liite 3A) ja toinen kirjastoammatillisen henkilökunnan htv-lukuun (Liite 3B) (v. 2004 yhteistilasto). Molemmissa laskelmissa on mukana Voyager-tukimaksu sekä 20 että 30 %:n perusosalla. Maksun suuruus on laskettu tämän vuoden maksun perusteella 5 %:lla korotettuna ja uudet konsortion jäsenet huomioiden – 20 % alennus on jätetty pois laskelmista. Laitteistokuvio on vielä auki, joten sen maksuja ei voida vielä ottaa huomioon. ARSCAN ja ERKIn perusosa lasketaan tietokantakohtaisesti, ei konsortion jäsenkohtaisesti.

Ohjausryhmä muistuttaa, että yhteistilastossa ei edelleenkään ole yksiselitteisempää määritelmää htv-lukujen ilmoittamiselle. Parempia yhteisiä ohjeita kaivattaisiin, jotta kirjastojen luvut olisivat keskenään täysin vertailukelpoisia.

Esitys:

Ohjausryhmä esittää yleiskokoukselle, että kustannustenjaossa käytetään jatkossa kirjastoammatillisen henkilökunnan htv-lukua. Voyager-tukimaksun perusosan suuruudeksi esitetään 20 %.

Keskustelu:

Kirjastoammatillisen htv-luvun määritelmän ongelmallisuus herätti edelleen vilkasta keskustelua ja ihmeteltiin, miksi sitä on silti haluttu suositella maksuperusteeksi. Yhteistilastossa kysytään myös asiantuntijoita, joka osaltaan sotkee kirjastoammatillisen htv-luvun laskentaa. Ehdotettiin, että Fortime-järjestelmästä voitaisiin saada koko kirjastohenkilökunnan lukumäärä, mutta todettiin, ettei se ole yhtä läpinäkyvä luku kuin yhteistilastosta saatu. Toisaalta myös yhteistilaston määritelmistä on päästävä yhteisymmärrykseen. Jälleen keskusteltiin myös siitä, voitaisiinko lainausmääristä saada joitakin lukuja, joita voitaisiin käyttää laskennassa, mutta todettiin niiden olevan tällä hetkellä liian vaikeasti hankittavissa ja lisäksi nyt on liian myöhäistä enää vaihtaa laskennan kriteereitä, joista on päätetty viime vuonna. Päädyttiin ehdottamaan, että laskennan perusteeksi valitaan sittenkin koko henkilökunnan htv-luku, jolloin määritelmästä ei tule ongelmaa. Aiheesta tehtiin koeäänestys ja enemmistö kannatti koko htv-lukua. Todettiin, että uuden laitteiston kustannustenjakoa miettivä työryhmä voisi taas miettiä jatkoa; eli maksetaanko käytöstä vai käyttömahdollisuudesta. Vielä ehdotettiin, että viime syksynä sovittu Varastokirjaston kokoelman puolitus pitäisi poistaa. Pentti Vattulainen lupasi ottaa asian esille seuraavissa välitulosneuvotteluissa, mutta todettiin, että ainakin siihen asti Varastokirjaston kokoelmaluvun puolitus on edelleen tarpeen.

Päätös:

Vuoden 2007 kustannustenjaossa käytetään koko henkilökunnan htv-lukua. Kustannustenjakoa suunnitteleva ryhmä (ks. kohta 8.) miettii jatkoa. Voyager-tukimaksun perusosan suuruudeksi valittiin esityksen mukaisesti 20 %.

10. Muutos ohjausryhmän kokoonpanossa

Helsingin yliopiston yleiskokousedustaja Kaisa Sinikara jää virkavapaalle lokakuun alusta vuoden loppuun. Hänen viransijaisenaan tulee toimimaan Heli Myllys.

Esitys:

Ohjausryhmä esittää, että Kaisa Sinikaran tilalle ohjausryhmään valitaan Heli Myllys ajalle 1.10.-31.12.2006.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

11. Muut asiat

Ei muita asioita.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:45.

Ari Muhonen
puheenjohtaja

Nanna Jokinen
sihteeri

---

päivitetty 12.10.2006 NJ
